

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyatı kitablara siğmaya-çaq qədər dərin və mənalıdır. Azərbaycan xalqının həyatında, müstəqilliyin qovuşmasında, inkişaf və tərəqqisində, milli dəyərlərinin formalaşmasında, tarixinin, mədəniyyətinin qorunub yaşadılmasında və günlərə saya biləcəyimiz digər məsələlərdə Ulu Öndərin rolü əvəzsizdir. Büyük şəxsiyyətin həyat və fəaliyyətinin Azərbaycan tarixinin ayrıca bir mərhələsini təşkil edən Naxçıvan dövrü isə daha diqqətçəkəndir. Çünkü bu mərhələ ümumilikdə Azərbaycan xalqının taleyinin dəyişməsinə xidmət edən bir mərhələ olmuşdur.

Görkəmli dövlət xadiminin 1991-ci il sentyabrın 3-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində keçirilən fəvqəladə sessiyada deputatların və iclas zalının qarşısına topluşan minlərlə insanın təkidi ilə Ali Məclisin Sədri seçilməsi də Azərbaycanın müstəqillik yolunun əsasını qoymuşdur.

"Bu zamanın, bu dəqiqələrin, bu saatın hökmünü nəzərə almaya bilməzdim. Xalqın bu əhval-ruhiyyəsini, tələblərini nəzərə alaraq bütün məsələləri götür-qoy etdim. Mən öz taleyimi xalqa tapşırımişam və xalqın iradəsini, yəqin ki, indi bu müddətdə, bu çətin dövrədə yerinə yetirməliyəm", - deyən dahi şəxsiy-

3 sentyabr 1991-ci il: Xalqın taleyini dəyişdirən tarix

yət Naxçıvan Muxtar Respublikasını erməni təcavüzündən xilas edib, blokada şəraitində gələcək inkişafın böyük təmələrini atıb. Görkəmli dövlət xadiminin qədim diyardan Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisine və Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine deputat seçilməsi böyük təcrübəyə malik olan qüdrətli siyasetçinin ölkənin ictimai-siyasi həyatında yaxından iştirak etməsinə meydan açıdı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xalq deputatı kimi fəaliyyəti, onun iradəsi ilə qəbul olunmuş qərarlar müstəqillik tariximizin ən parlaq səhifələrini təşkil edir.

Müstəqilliyimizin əsas səbəbkəri

1990-ci ilin yanvar ayında Azərbaycanın ayrı-ayrı rayonlarının, eləcə də Naxçıvanın sərhədlərində ermənilər tərəfindən münaqişələr törədilirdi. Yanvar ayının 18-də keçmiş SSRİ-nin Daxili Qoşunlarının iştirakı ilə Naxçıvanın Kərkə kəndi işğal olunmuşdu. Ermənilərin Sədərək istiqamətində mütəmadi hücumları başlamışdı və vəziyyət gündən-güne gərginleşirdi.

Yanvar 20-də Bakıda törədilən faciə ilə Naxçıvanın sərhədlərində münaqişələrin başlanmasının üst-üstə düşməsi isə ermənilərin havadarlarının əvvəlcədən hazırladıgi böyük plan üzrə cərəyan edirdi. Bele ki, burada məqsəd diqqətin Bakı hadisələrinə yönəlməsi fonunda Naxçıvan əhalisi arasında ümidsizlik yaradaraq bölgənin boşaldılması və erməni işğalı üçün şəraitin yaradılması idi. Digər tərəfdən isə Naxçıvanı ölkənin paytaxtı ilə birləşdirən yollarda da ermənilər tərəfindən münaqişə törədilir, Bakı-Naxçıvan qatarları dəyandırılır, günlərlə işləmir, maşınıstlərə qarşı vəhşiliklər edilirdi. Naxçıvan blokada vəziyyətinə salınırdı. Bütün bu əməllerin arxasında kimin olduğunu, kimin planı və gücü ilə həyata keçirilməsi 20 Yanvar hadisələrindən sonra Naxçıvana qayıdan və burada yaşayan Ulu Öndərə gün kimi aydın idi. Elə buna görə də Ali Məclisin 14 dekabr 1990-ci il tarixdə keç-

rilən sessiyasında yeni ittifaq müqaviləsinə münasibət məsəlesi müzakirə olunarkən məsələ ilə bağlı çıxış edən Ulu Öndər Heydər Əliyev deyirdi: "Mən yeni ittifaqa daxil olmağın və bunun üçün referendum keçirməyin heç bir şərt qoymadan əleyhinəyəm. Azərbaycan respublikası iqtisadi və siyasi müstəqillik yolu ilə getməli, tam istiqlaliyyət uğrunda mübarizə aparmalıdır..."

1991-ci il sentyabrın 3-də Heydər Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində Sədri seçilməsi heç də keçmiş Sovetlər İttifaqı rəhbərliyinin nüfuzlu simasının kiçik bir eyalətə rəhbər seçilməsi deyildi. Bu, Azərbaycanı çox yaxşı baləd olduğu ittifaqın cənəvəndən qoparmaq üçün yolan başlangıcı idi. Naxçıvanda yaşadığı haldə, Azərbaycanı idarə etmək qabiliyyətinin, xalqın müstəqillik arzusunu reallaşdırmaq bacarığının, tarixi sənədlərin qəbulu və həyata keçirilməsi ezmənin nümayişi idi. Bu seçim eyni zamanda Azərbaycanın qədim diyari Naxçıvanın erməni təcavüzündən, onun düşmən əlinə keçmək təhlükəsindən xilası idi.

Təbii ki, bütün bu hadisələrin fonunda Ulu Öndərin yaşadığı, rəhbərlik etdiyi Naxçıvanda SSRİ-nin saxlanılmasına dair referendum keçirilə bilməzdi. Beleliklə də referendum Naxçıvanda boykot edildi. Bu baredə Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin 18 oktyabr 1991-ci il tarixli sessiyasında qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Müstəqilliyi haqqında" Konstitusiya Aktına münasibətə əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin 26 oktyabr 1991-ci il tarixli bəyanatında deyilir: "Naxçıvan Muxtar Respublikasının demokratik qüvvələri son üç ilde Azərbaycan Respublikasının milli azadlığı, müstəqilliyi uğrunda feal mübarizə aparıb, bu yolda qurbanlar verib və 18 oktyabr 1991-ci ilde qəbul olunmuş "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Müstəqilliyi haqqında" Konstitusiya Aktını bütün Azərbaycan demokratik qüvvələrinin böyük qələbəsi kimi qiymətləndirir. 17 mart 1991-ci il tarixdə Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqının saxlanılması haqqında referandumda Naxçıvan Muxtar Respublikası əhalisi-

inin iştirak etməməsi məhz muxtar respublika demokratik qüvvələrinin Azərbaycanın milli azadlıq, istiqlaliyyəti uğrunda apardığı mübarizə ilə əlaqədardır.

Razılıq hissə ilə bildiririk ki, nəhayət, Azərbaycan Respublikası ali hakimiyət orqanı tərəfindən milli azadlıq niyyətlərimizin həyata keçirilməsi üçün ilk addım atılıbdır...

Bundan sonra Azərbaycan Respublikasının Sovet İttifaqının hakimiyət orqanlarında iştirak etməsi yolverilməzdir. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini tam realliga çevirmək üçün ümumi xalq səsverməsinin keçirilməsi vacibdir və məqsədəməvafiq olardı. Azərbaycan xalqı tam əmin ola biler ki, naxçıvanlılar milli azadlıq uğrunda mübarizəni daha ezmələ davam etdirəcəklər".

Dövlətimizin başçısı bu məsələyə münasibət bildirək tarixi faktı əsaslanaraq deyər: "... Heydər Əliyev qoymadı ki, Naxçıvanda bu referendum keçirilsin. İndi baxın, müstəqilliye aparan addımlar hansılardır? Müstəqilliye aparan yollar haradan keçib?.. Mən istərdim ki, hər kəs bu tarixi bilsin və müstəqilliyin əsas səbəbkərərini tanınsın. Bütün müstəqilliyimizə gedən yol məhz 17 noyabr 1990-ci ildən başlamışdır ki, indi dövlət bayrağımız olan üçrəngli bayraq dövlət bayrağı kimi təsis edildi".

Gülünc qərarları ləğv edən tarixi qərarlar

70 illik əsəret zəncirinin tamamilə qırılıb dağılmaq üzrə olduğu, 15 müttəfiqin azadlıq mücadiləsi ilə mübarizə apardığı bir vaxtda, xüsusilə də 1990-ci ilin 19-20 yanvarında Bakının Azadlıq meydanında müstəqillik uğrunda yəzilərə şəhidi olan ölkənin Ali Sovetinin 1991-ci il 16 yanvar tarixli qərarına günümüzin prizmasından baxlıqda həmin dövrədə bu xalqın taleyinin kimlərin əlində olması böyük təessüf hissi doğurur. Adıçəkilən tarixdə

Azərbaycan Respublikası Ali Soveti "Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqının saxlanması məsəlesi üzrə SSRİ referendumunun Azərbaycan Respublikasında keçirilməsinin təşkili haqqında" qərar qəbul etmişdi. Qararda referendumun "Ümumxalq səsverməsi (SSRİ referendumu) haqqında" SSRİ Qanununun 17-ci və 18-ci maddələrinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasında 1991-ci il martın 17-də keçirilməsi qeyd olunurdu.

Ne üçün qəbul edilmişdi bu gülünc qərar? Axi artıq vaxt yetmişmişdi. Müstəqilliyimizin bir addımlığında bu qərarı qəbul etməyin təbii ki, başqa mənəsi yox idi. Burada onların məqsədi yalnız tutduqları vezifəni qorumaqdır, xalqı ezməkdən, yüzlilik müstəqillik arzularını məhv etməkdən ibarət idi. Sual olunur, ölkəsində 20 Yanvar hadisəsinin yaşanan bir dövlət memuru ne qədər qəddar ola bilərdi ki, bu hadisəni törəden qurumun yenidən hakimiyətdə qalmasına, özünənə onun əsəretinə baş eyməsinə səs verə bilərdi. Qızışdırılıb meydana salınan ermənilərin sərhədlerimizdə töretdiyi əməller, 1988-ci ildən başlayan Ermənistan-Azərbaycan münaqişələrinin hər gün kəskinleşməsi hələ də bu məmurları qəfəlet yuxusundan ayıra bilmirdi. Çünkü onlar fərqli yaşayışı, öz vezifə səlahiyyətlərini, məsələlərini bütöv bir xalqın mənafeyindən, taleyindən üstün tuturdular. Bütün bunlara görə də SSRİ-nin saxlanılması onlar üçün vacib məsələ idi.

Bu baredə dövlət başçısı cənab İlham Əliyev tarixi və dəyərlə fikirlərini bildirərək qeyd edib ki, Sovet İttifaqı dağıldı, Rusiya Federasiyası özü dövlət suverenliyi haqqında Konstitusiya Aktını bırdən qabaq qəbul etmişdi: "Rusiya çıxdı, Ukrayna çıxdı, bütün qalan respublikaları çıxdı. Azərbaycan rəhbərliyi nəyi gözləyirdi, kimi gözləyirdi? Bilirsiz, ona görə, bu tarixi bilmədən düzgün təsəvvür formalaşdırmaq çətindir. Gələcəkdə düzgün addımların atılması üçün də bu vacibdir və gənc nəsil də bunu bilməlidir.

Tarixi həqiqət belədir. Amma, eyni zamanda, bizim o ildə digər tarixi həqiqət var - o da 17 noyabr tarixidir. 1990-ci il noyabrin 17-də Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə o vaxt Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının adı deyişdirildi, "Sovet Sosialist" sözləri o addan götürüldü, sadəcə, Naxçıvan Muxtar Respublikası adlandırıldı. 1990-ci il noyabrin 17-də Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli bayrağı Naxçıvanda rəsmi bayraq kimi qəbul edildi. Bu tarixi videolar var. Eyni zamanda, Azərbaycan Ali Soveti qarşısında vesatet qaldırıldı ki, oxşar addımı Azərbaycan Ali Soveti də etsin. Ancaq bunu etmedi. Əksinə, 1991-ci ilin yazında Sovet İttifaqı çərçivəsində keçirilmiş referendumda, Sovet İttifaqının saxlanmasına dair referendumda ovaxtki Azərbaycan rəhbərliyi xalqın iradəsinə zidd olaraq o referendumun nəticələrini saxtalaşdıraraq Sovet İttifaqının saxlanmasına səs verdi.

Ölkədəki vəziyyət fonunda "91-lər"in mühüm missiyası

1990-ci illərin əvvəlində respublikada vəziyyət olduqca ağır idi-Azərbaycanda içtimai-siyasi proseslər idarəolunmaz forma alındı. Hakimiyyətdə olanlar isə sanki xalqın maraqlarını unutmuşdu. Onların nəyə xidmet

paratçılıq baş alıb gedir, qanunsuz silahlı dəstələr insanlar üçün böyük təhlükəyə çevrilir, əhalinin həyat səviyyəsi də sürətlə aşağı düşür. Yəni, sözün əsl mənasında Vətən əldən gedirdi. Belə bir şəraitdə 91 ziyalı Heydər Əliyevə yeni bir partiyənin yaradılması və həmin partiyaya rəhbərlik etməsi ilə bağlı müraciət etdi.

Partiyanın yaradılmasında məqsəd demokratik yolla hakimiyyətə gəlib Vətəni xilas etmək idi. Bütün Azərbaycan xalqı göründü ki, Heydər Əliyev Naxçıvanı məhv olmaqdan xilas etdi. Blokada şəraitində olan bir bölgədə insanlarla Heydər Əliyevin birləyi bütün çətinliklərə sına gerdi. Bütün xalq Heydər Əliyevi çox sevirdi. Ona inanır və böyük ümidi bəsləyirdi. Onun birinci dəfə Azərbaycanda hakimiyyətdə olduğu dövrədə gördüyü işlər, dövlətimizin başçısının da vurğuladığı kimi, həmin dövrədə Qarabağda separatist qüvvələrin baş qaldırıra bilməməsi bu inamı daha da möhkəmlətmışdı. Dövlət başçısının dediyi kimi: Heydər Əliyev cəmiyyətdə inam çok yüksək səviyyədə idi. Bu inamın əsas səbəbləri o idi ki, Azərbaycanda işlədiyi dövrədə o həmişə xalqa xidmət edirdi, həmişə xalqın

qayğıları ile yaşayırı, həmişə xalqla birlikdə idi, bir yerdə idi. Məhz onun rəhbərliyi altında Azərbaycan 1970-80-ci illərin əvvəllerində sovet məkanında ən geridə qalmış respublikadan ən qabaqcıl respublikaların birinə çevrilmişdir və bütün statistik göstəricilər bunu təsdiqləyir. Eyni zamanda, Azərbaycanda yaşayan vətəndaşların həyat səviyyəsi ildən-ildə yaxşılaşırı, xüsusilə kənd təsərüfatı ilə məşğul olan insanlar öz həyatını yenidən qura bilmışdilər.

Dövlətimizin başçısı ötən 30 ilin tarixini çox ətraflı, bütün hadisələri xronoloji ardıcılıqla şərh etməkə böyük bir tarixdən səhbat açır, Ulu Öndərimizin qətiyyətini, iradə və bacarığını tarixi faktlarla göstərir: ...Heydər Əliyev bütün vəzifələrdən istəfa verəndən iki həftə keçməmiş erməni separatçıları artıq Qarabağın Azərbaycandan ayrılb Ermənistana birləşməsi ilə bağlı məsələ qaldırmışdır. Yeni, bu amillər göstərir ki, Ulu Öndər pensiyada olanda da, xalqımız üçün ən faciəvi günlərdə xalqla birlikdə idi. 20 Yanvar faciəsinin ertəsi günü Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək sovet hökumətini, Kommunist Partiyasını - uzun illər xidmət etdiyi partiyani ittiham etmişdir, bu dəhşətli cinayeti qınamışdır. Bütün bunlar və eyni zamanda, Naxçıvanda əlaşlığı dövrədə müstəqilliye doğru atılan addımlar, o cümlədən Azərbaycan Demokratik Respublikasının Dövlət Bayrağının Naxçıvanda rəsmi bayraq kimi təsis edilməsi və digər addımlar, həmçinin Naxçıvanın erməni işğalından qorunması xalqın ona inamını daha da artırırdı və bütün bu amillər nəticədə xalqımızın müdrikliyinə əsaslanaraq gələcəkdə Azərbaycanı böyük bələlərdən qurtara bilmişdir.

Ölkədəki ümumi vəziyyətin ne qədər təhlükəli olduğunu cəmiyyətin sağlam qüvvələri, ziyanlılar yaxşı dərk edirdilər. Bu insanlar anlayırdı ki, Azərbaycanı belə bir ağır vəziyyətdən xalqımızın ləyaqəti oğlu Heydər Əliyev kimi böyük dövlət xadımı, bütün dünyada tanınmış bir şəxsiyyət xilas edə bilər. Amma ozamankı hakimiyyət Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təcrübəsindən nəinki bəhrələnmək istəmirdi, eksinə ona qarşı əsəssiz mübarizə aparırdı. Bütün bunlara rəğmən tənənmiş ziyanlılar Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışını olduqca zəruri hesab edirdilər. Respublikanın bütün əhalisi Ulu Öndərin hakimiyyətə gəlməsini istəyirdi. Amma hakimiyyət her vəchle buna mane olurdu. Yaş senzini ortaya atmışdı ki, Heydər Əliyev sekiildə iştirak edə bilməsin.

Belə olan təqdirdə, cəmiyyətin öndə gedən bir qrup ziyanlısı 16 oktyabr 1992-ci ilə "Ses" qəzetini vasitəsilə Ulu Öndər Heydər Əliyevə müraciət etdi. "91-lər"-in fəaliyyəti kimi tariximizə düşən bu hadisə çox önemlidir. Çünkü ziyanlılar göründülər ki, ölkədə se-

paratçılıq baş alıb gedir, qanunsuz silahlı dəstələr insanlar üçün böyük təhlükəyə çevrilir, əhalinin həyat səviyyəsi də sürətlə aşağı düşür. Yəni, sözün əsl mənasında Vətən əldən gedirdi. Belə bir şəraitdə 91 ziyalı Heydər Əliyevə yeni bir partiyənin yaradılması və həmin partiyaya rəhbərlik etməsi ilə bağlı müraciət etdi.

Partiyanın yaradılmasında məqsəd demokratik yolla hakimiyyətə gəlib Vətəni xilas etmək idi. Bütün Azərbaycan xalqı göründü ki, Heydər Əliyev Naxçıvanı məhv olmaqdan xilas etdi. Blokada şəraitində olan bir bölgədə insanlarla Heydər Əliyevin birləyi bütün çətinliklərə sına gerdi. Bütün xalq Heydər Əliyevi çox sevirdi. Ona inanır və böyük ümidi bəsləyirdi. Onun birinci dəfə Azərbaycanda hakimiyyətdə olduğu dövrədə gördüyü işlər, dövlətimizin başçısının da vurğuladığı kimi, həmin dövrədə Qarabağda separatist qüvvələrin baş qaldırıra bilməməsi bu inamı daha da möhkəmlətmışdı. Dövlət başçısının dediyi kimi: Heydər Əliyev cəmiyyətdə inam çok yüksək səviyyədə idi. Bu inamın əsas səbəbləri o idi ki, Azərbaycanda işlədiyi dövrədə o həmişə xalqa xidmət edirdi, həmişə xalqın

qayğıları ile yaşayırı, həmişə xalqla birlikdə idi, bir yerdə idi. Məhz onun rəhbərliyi altında Azərbaycan 1970-80-ci illərin əvvəllerində sovet məkanında ən geridə qalmış respublikadan ən qabaqcıl respublikaların birinə çevrilmişdir və bütün statistik göstəricilər bunu təsdiqləyir. Eyni zamanda, Azərbaycanda yaşayan vətəndaşların həyat səviyyəsi ildən-ildə yaxşılaşırı, xüsusilə kənd təsərüfatı ilə məşğul olan insanlar öz həyatını yenidən qura bilmışdilər.

Yeni Azərbaycan Partiyasının Naxçıvanda keçirilmiş birinci təsis konfransını tarix hadisə adlandıran dövlətimizin başçısı deyirdi: Ulu Öndərin sədriyili ilə keçirilmiş bu konfransdan sonra ölkəmizdə yeni siyasi qüvvə yaranmışdır. Yeni Azərbaycan Partiyası yarananda müxalifət partiyası kimi yaranmışdır və dövlətin ağır problemlərinin, yüksəkün bir hissəsini öz üzərinə götürmək böyük məsuliyyət tələb edən addım idi. Çünkü o vaxt, bir daha demək istəyirəm, ölkədə gəden proseslər çox narahədici idi və Azərbaycanın görkəmli nümayəndələrinin məhz Heydər Əliyevə müraciət etməsi bu zərurətdən doğdurdu. Çünkü ölkə artıq idarəolunmaz vəziyyətə düşmüşdə, bir il ərzində dövlətçiliyin əsasları qoyulmamışdır, demokratik inkişaf ləng gedirdi, əslində, geriye addımlar atıldı. Biz təkçə senzurunun tətbiq edilməsini yada salsaq, demək kifayətdir ki, o vaxt demokratik mühitdən səhbat gedə bilməzdə. Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransının məhz Naxçıvanda keçirilməsi de buna bağlı idi. O vaxt Bakıda bu konfransın keçirilməsinə icazə verilməmişdi. Yəni, demokratik dəyərlər elan olunsa da, Azərbaycan xalqı faktiki olaraq həyatda bunun əksini görürdü. Media azadlığı yox idi, iqtisadiyyat çox ağır vəziyyətdə idi, insanların sosial vəziyyəti gündən-güne əgirlaşırı, yoxsulluq təxminən 90 faizə çatmışdı, sənaye istehsalı iflic vəziyyətdə idi. Bizim sənayemizin aparıcı sahəsi olan neft-qaz sənayesi de böyük tənəzzülə uğramışdır və faktiki olaraq ölkəmizdə elektrik enerjisi böhranı hökm sürürdü. Nizami ordu yaradılmamışdır, inflyasiya ikitirəqəmlidən üçrəqəmliyə keçirdi. Yəni, budur 1992-ci ilin noyabr ayında ölkəmizdə yaranmış vəziyyət.

YAP-in təsis konfransından yeddi ay keçəndən sonra Heydər Əliyevin xalqın tələbi ilə Bakıda dəvət edilməsi, parlamentin sədri seçilməsi, 11 ay keçəndən sonra - oktyabr ayında isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilməsi ilə tariximizin o qara səhi-

fəsi bağlanmışdır. Və biz bağlanan o qara səhifədən sonra başlanan tariximizin parlaq səhifələri ilə bu gün fəxr edir, qürur duyuruq.

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi, milli azadlığı əbədidir və əbədi olacaqdır!

Bu dəyərlə fikirlərin müəllifi olan Ulu Öndərin uzaqqorənliyi, əzmkarlılığı, məsləhət-keşliyi, ideyaları ilə müstəqilliyimiz qorundu, yaşadı, əbədiləşdi. Bu gün müstəqil Azərbaycanımız etibarlı əllərdədir. 1990-ci illərdə

səriştəsiz dövlət rəhbərləri tərəfindən ermənilərə satılan torpaqlarımız fəaliyyətində daim Heydər Əliyev siyasetinə, ideologiyasına əsaslanan dövlət başçımızın rəhbərliyi ilə şücaəti Milli Ordumuz tərəfindən işğaldan azad edildi. 2020-ci ildə 44 günlü müharibə ilə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması Ulu Öndərimizin ən böyük arzusunun reallaşması idi.

Bu barədə Prezident İlham Əliyevin dəyəri və yaddaşalan, bütün nəsillər nümunə olan dəyərlə fikirlərini dinləmək kifayətdir: Heydər Əliyev öz siyasi vəsiyyətində bir şey də demişdir. Artıq bunu dəfələrle demişəm, Azərbaycan xalqı da bilir ki, başa çatdırı bilmediyimiz işləri davamçılarımız başa çatdıracaq. Onların arasında yəqin ki, mən belə hesab edirəm, ilk növbədə, Qarabağ problemi həllini nəzərdə tuturdum. Biz, onun davamçıları bu problemi bütün işlərimizin mərkəzinə qoyduq. Yəni, hər bir addım, hər bir təşəbbüs, hər bir sərmaye, hər bir beynəlxalq teması bu məqsədi güdürdü ki, bu, bizi müqəddəs hədəfimizə yaxınlaşdırır, yoxsa uzaqlaşdırır? Ona görə bütün işlərimizin mahiyyəti məhz bu idi - Qarabağ azad etmek, tarixi ədaləti bərpa etmek. Biz bu hədəfə doğru gedirdik. Bizim yolumuz çox çəkdi. Ancaq elə gedib, elə nöqtə vurmalı idik ki, bu, birdəfəlik olsun. Biz avantüraya heç vaxt gedə bilməzdik. Biz səhv addım, yaxud da ki, vaxtsız addım ata bilməzdik. Biz hər şeyi ölçüb-biçib öz gücümüzü, eyni zamanda, digər amilləri nəzəre alaraq ən düzgün vaxt seçməli idik, ən düzgün vaxt üçün ən yaxşı vəziyyətdə olmalı idik. Xalqımız Ordumuzla birləşdi. Ona görə biz hamımız deyirik ki, bu, ümumxalq Qələbəsidir. Çünkü xalq-iqtidar bir yurruq kimi birləşdi və cəmi 44 gün ərzində biz istədiyimizə nail olduk, tarixi ədaləti bərpa etdik, düşməni torpaqlarımızdan qovduq. 8 noyabr 2020-ci il hamımızın yaddaşında əbədi qalacaq, o cümlədən mənim. O vaxt Ulu Öndərin məzarını ziyarət etdim, ondan sonra şəhidlərin qəbrini ziyarət etdim. Şəhidlər xiyabanında Azərbaycan xalqına Şuşa müjdəsini verdim. Ulu Öndərin məzarı öündə özümə dedim ki, bu vəsiyyət də, bu sonuncu vəsiyyət də yerinə yetirildi. Bəli, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi, milli azadlığı əbədidir və əbədi olacaqdır!

Mətanət Məmmədova

Azərbaycanın xilası-Yeni Azərbaycan Partiyası

Məşhur "91-lər" öz tarixi missiyasını şe-